

պիւրը այնչափ ալ փնտաւար համարուած են և ևս ետտարանին մէջ. — Որովհետեւ (ա) ևս չուզուտ են: և ևս պիտի գործերու վարձքը դիտողներու հիացումն ու գովասանքն է. «Այն իսկ են վարձք նոցա», կ'ըսէ Յիսուս: Որովհետեւ, կրօնքը ևս տուածոյ հետ հաւորդակցութիւն ընել կը նշանակէ, մինչդեռ կրօնական պարտականութիւններէն համարուող այս բարեպաշտական գործերուն այսօրինակ կատարումին մէջ ևս տուած ու ևս որ փառքը չէ որ նկատողութեան կ'առնուին: Հետեւաբար, ևս տուածոյ հետ հաղորդակցութեան մեր հոգիին վրայ ունենալիք շինիլ ու վերացնող, կերչնող ու սրբակցող ազգեցութիւնը երեսան չի գար այսկերպ աղօթքով: Աղօթքը, որ զևսուտուած հանձնէն ըսել է, այս կերպով՝ մարդոց հանձնքին ծառայել և ետսիրութեան յազուրդ տալ միայն կը նշանակէ: Եւ արդէն այդպիսի օգտակար գործեր՝ եթէ իրենց նպատակին չեն ծառայեր, թէ՛ անօգուտ են, և թէ փնտաւար (բ) Գրապէս չար գործեր են: Որովհետեւ ևս կեղծաւորին կերպիւր ևս տուածոյ առջև դատապարտելի են: Սուտ են, որովհետեւ կը խաբեն: Հիացում և գովասանք խիլ կ'ուզեն ոգորմածասիրութեան, աղօթականութեան և անձնուրացութեան մը համար որ իրապէս չկան: Սուտ են, որովհետեւ ետսիրական են: աղօթքը առ ևս տուած անձնաւորութեամբ մըն է, մինչդեռ այս կերպը ինքզինքը իր անձին նուիրել է: Սուտ են, որովհետեւ աշխարհային են: Մարդերու, երկրաւորներու հիացումն ու վաւերացումը կը փնտաւորին ևս տուածայինին փոխարէն: Սուտ են, որովհետեւ ևս տուածոյ դէմ նախատրեք են: ևս տուածոյ հետ հաղորդակցելու և ևս որ հանդէպ ունեցած մեր պարտականութիւնները կատարելու մէջ նուիրական տառնանալներու մը որ ևս ետին փառքին ու փառաւորութեան գոհելու չափ անատուածական ու կապաշտական գործ մը կարելի չէ երեւակայել: Մինչդեռ կեղծաւորը իր ցուցամով կերպերով զևսուտուած խաբել փորձած կ'ըլլայ, ինչ որ զևսուտուած նախատրեք կը նշանակէ: և ամենապէտ ու ճերմկամուտները քննող ու ևս տուած մը խաբելու յանդէպ, ևս որ սուրբ անուան նախատրեք ու մեր մարդկութեան համար մեծագոյն և աներեւակայելի յիմարութիւն մը պիտի ըլլար:

ՔՐ. ՈՐԿ. 2. ԳԱՆՈՒՍՏԵԱՆ

(Տարեւանակի՝ 2)

Ի ՊԵՏՍ ՔԱՐՈԶԱՅ

ՔԱՐՈԶԻՍՈՍՈՒԹԵԱՆ

ԱՐՈՒԵՍՏԻ ՄԱՍԻՆ

Երբ կ'ընդլայնէք այսպէս ներքին, չէք կրնար ուշադրութիւն չընել ընդլայնումին և ապացոյցին հասարակաց սա օրէնքին. «Կատարել ի սեփականից և յամբիջակացնոց». «ի սեփականից, այսինքն՝ ամէն ընդլայնում պիտի կատարուի այն տարրերուն միջոցաւ, որոնք միայն և միայն նիւթին կը պատկանին: «Յամբիջակացնոց», որովհետեւ նիւթին սեփական այդ տարրերը պէտք է անոր պատկանին անմիջնորդաբար: Յայտնի է թէ երկուստաւոր ճարտարները Յայտնի են րոնաբարելու այս կանոնը, առաքինութեան կամ մոլորութեան յոյժ մասնաւոր պարագայ մը ընդլայնած ատեններն, որ օրինակ, սկզբնական մեղքի և փրկութեան պատուած մը ընելով, Ամէն ինչ դէպի հոն կ'ելլէ անտարակոյժ՝ բայց միջնորդներով, և եթէ միշտ անպատեհ ըլլայ իսկ ակնարկիլ տոտր, և հեռուէն ուղղուիլ՝ իրեն իրերուն վերջնական արմատին, և սակայն ան չէ որ պէտք է գրաւէ ընդլայնումը, այլ ձեռնառնասիրած բանին ինքնաշարժութեամբ իրերուն ինքնաշարժութեամբ և ինքնաշարժութեամբ յատկանշները, hie et nunc, այժմ և աստ:

Ուրիշ նուազ էական՝ բայց կարեւոր օրէնք մը, Գաղափարը չիդտել իր ընդլայնումներուն մէջ, ու ատոր համար ուշադիր եղէք սա երկու յարընչական պայմաններուն. ընդլայնումներու իր խաբիսի դնել պարզ և յստակ գաղափարներ. անոնց վրայ չաւելցնել շատ թնտես ընդլայնումներ: Եթէ գաղափարը յստակ՝ դիւրահասկանալի և դիւրիմաց է, կրնայ ընդլայնուիլ ներքին հարստանալ, առանց կնճռատելու: արեւը չի կորսուիլ՝ իրեն ընկերացող ամպերուն մէջ: Բայց եթէ ամպերը շատնան և թանձրանան, եթէ մանաւանդ աստղը արեւ մը չէ, գտանգ կայ խաւարումի:

Վարպետները, բոլոր արուեստներուն մէջ, մեծապէս հոգածութիւն կ'ընեն այս գտանգին դէմ: Նկարիչներուն նայելով,

պատկերի մը կամ գէմքի մը հիմնական դի-
ծերը՝ պէտք է շատ պարզ ըլլան, և անոնց
յարաժամանակը հարուստ և ժուժկալ միանա-
գամարն: Պիթովէնի երաժշտութեան մէջ,
մելոտին և ներդաշնակութիւնը կը հանգ-
չին տարերային յարաբերութեան վրայ: Եր-
կաստիճան ձայնաշարը և զաննակը (accord)
անոր գլխաւոր գոյացութիւնը կը կազմեն,
և ինքն է որ կը բացատրէ Շիւպէրի թէ
երաժշտական խօսքը կը կայանայ գլխաւոր
եղանակին մշտաւ գրկումին և զայն վե-
րագտնելու համար կատարուած վաղքին
մէջ: Այսպէս է որ ստեղագործ հանճարը
ամէն բանի մէջ կը պարզուի առուելազոյն
պատմութեամբ, ապահովութեամբ և լայ-
նութեամբ:

Ընդլայնումը նպատակ ունի զգուշա-
նալ լեզուի ցաւաքութիւնն, նիհարութե-
նէն, ամուլութիւնն: Եթէ չափազանցուի՝
կրնայ պատճառ տալ թույլ յորդումեան,
փքանքի և դատարկութեան, նոյն իսկ ա-
ռատութեան մէջ: Լոկ տրամասաց և խօս-
քի քիչ վարժ մարդիկ առաջին վտանգին
հնթակայ են: անոնք չեն գիտոր գաղա-
փար մը արգասաւորել, զայն կենդանի և
կենսագործիչ դարձնել: Իսկ ընդհակառակն
չաղփաղփնիրը և թնճուկ միտքերը յորդա-
ղել կ'ըլլան: Թո՛ղ բաժակը առի ըլլայ,
բայց չյորդի:

Ընդլայնումին մէկ ուրիշ յատկութիւ-
նը, որ օրէնք մը չէ, բայց որ, ստեղա-
բանական ոճին մէջ մանաւանդ, բարձր ար-
ժէք մը ունի, յանկարծակաւորութեամբ մը՝
իրբն ոստումներով՝ ընդլայնումին մէկ տար-
բէն մէկ ուրիշին անցնելու արուեստն է:
Կարեւոր անցնելով միջնորդական, զաղա-
կարհիտու մէջէն՝ առանց միտքը ստիպե-
լու տաղտկալի քայլառութիւններու: Պէտք
չէ ամէն բան ըսել: Կաներկ և խուսելի
բաներ կան, զոր միտքը ինք կը լրացնէ:
Ժայռէ ժայռ ցաթկող ալիքինսք մը աւելի
վաղեւել է և աւելի ճամբայ կ'ընէ քան
բոլոր զառիվերերէն ճանտաքայլ ընթա-
ցող հետեւակը:

Փափուկ գործ է առ. պէտք է լաւ հաշ-
ուել իր խոյանքը: Էական է որ ունկնդիրին
միտքը չկորսուի: Բայց հրը իրեն կը թո-
ղուք գիւրին անցքերուն հոգը, ու գաղա-
փարը իրեն կը ցուցնէք, կարծես յանկար-
ծական երեւուածներով՝ իր զանապա՛ն կա-
յաններուն մէջ, խթանած կ'ըլլանք իր ըն-

կալուչ գործունէութիւնը, ու առիկա մե-
ծապէս գեղեցիկ է: Մարդարէնները, մաս-
նաւորապէս Յսայի, վսեմ օրինակներ են
այս տեսակետով:

Վերջապէս, ընդլայնումի յատկութիւն
մը կոյ, զոր բարոյական և առաքելական
յատկութիւնն մը պիտի կոչեմ, յարակցա-
բար անոր զոր՝ Բազալի բառովը՝ սիրոյ
կարգ կը կոչենք: Ընդլայնումը պէտք է
ձգտումնաւոր ըլլայ: Եայնքե՛ն թէ՛ իր ամա-
բողջութեանը և թէ՛ մանրամասնութեանցը
մէջ՝ յղացուի ի յարաբերութեան այն նպա-
տակին, զոր առաջադրած ենք իրբն վերջ-
նագոյն նպատակ, և որ է՝ ունկնդիրներուն
փրկութիւնը:

Ձեւ խօսքի հաւին իսկական նպատա-
կին վրայ: Են կը կանոնաւորէ ամէն ինչ,
ըստած է. ու սեռին մէկ օրէնքն է ան:
Ինչ որ անոր վրայ կ'աւելցնեմ՝ վերաբեր-
մամբ վեհալոյն նպատակին, սեռին մէկ
օրէնքը չէ, այլ գիւրին մէկ օրէնքն է,
Աստուծոյ մարդուն մէկ օրէնքը, որուն բուն
նպատակը ճառ մը յօրինելը չէ, այլ փրկել:
Եթէ կ'ուզենք փրկել, կ'օգտուինք բո-
լոր առիթներէն, կ'օգտագործենք բոլոր
չարժոյթները: Գաղափար մը մէջտեղ դր-
ուած ստեղը, փոխանակ զայն մի միայն
ինքն իր մէջ նկատելու, ինչ որ պիտի բա-
ւական ըլլար իրբն ընտիր ընդլայնում մը
կատարելու համար, առաքելական մարդը
կը խարնի թէ աչք գաղափարը կ'աւծ է իր
մարդոցը փրկութեան համար, հոգեւորա-
պէս քնացողներու զարթումին, մեղաւոր-
ներու փրկութեան և արդարներու յառաջ-
գիւղութեան համար: անիկա ըստ այնմ
կ'ընդլայնէ վայն, իր ընդլայնումին մէջ
մտքնիլով, առանց նոյն իսկ հաշուելու զայն:
սիրոյ յանախանքովը միայն, գործնական
եղբայրացութեանց խաթներ: Թելագրու-
թիւններ, խթանումներ, անկարկութիւններ,
բոյժ՝ անտող ամէն կերպ հոգեւոր, որոնք
չեն թողուր որ մոռցուի ճառին իսկական
նպատակը, որ է անկէ նպատուող կենքի
փոփոխումը, և առանց որուն, ո՛րքան ալ
լաւ կառուցուած ըլլայ, անօգուտ կը մնայ:
Աստեղ բան մը կ'ընէինք վերեւ: Բայց
այն ստեղն ընդլայնումին տարբերուն վրայ
էր խնդիրը: Հիմակ խնդիրը անոր ձեւին
վրայ է, կամ գտնէ անոր յեռնուածքին, որ
ձեւին բոլորովին մօտ բան մըն է: Դեռ

վայելչաբանությունը, անը չէ ասելիս, բայց անոր շատ կը մտնենայ, և անոր մէջ ալ արդէն պիտի գտնուին: Վասնզի, շարունակ է որ, և ոչ թէ երբակայացումներու պահուն միանշան, քրիստոնեայ ատենարանը պէտք է մտածէ իր ֆական գործին մասին: Վերջու-
ւորութիւնը՝ շատ ուշ կ'ըլլայ: պիտի կոր-
սընցուցած ըլլա՞ք այն ատեն հոյլ մը ա-
դիթներ, որոնք ալ չեն վերածներ: Պէտք է որ կրակը փռւ փռայ ամբողջ եփքին տե-
ղոցին: Պէտք է որ՝ երբակայութիւնները
կռահուին և արբուրին արդէն այն պահուն՝
երբ ինքզինքնին կ'աղարարացնեն. նոյն իսկ
երեսուն եկած ատենէն:

Երբ զազափար մը երջանիկ հեռագրա-
կերներ կը բռնայ, դէպի խորհուրդի և քը-
րիստոնէական փորձառութիւն մեծ առաք-
կաններն մին: Կոն ուղղեցէք նայաւած ք-
ները: Թո՛ղ ունկնդիրը միշտ աչքին տակ
փնտնայ մեր քրիստոնէական մեծ առաք-
կանները, և իր պարտազանութիւնները, և
իր թերութիւնները, և իր վտանգները, իր
բարոյական հիւանդութիւնները, ցանդերծ
իրենց դարձումներովը:

Ի՞նչը հաւատողներ չենք, մենք բժիշկ-
ներ ենք: Ի՞նչ զուգորդէ, իր մտաւայութիւն-
ներէն գոհ ըլլալու՝ համար, բժիշկէն կը պա-
հանջենք որ աւելի քրօթումին տատանքը
ունենայ, քան իր գիտութեան: Թո՛ղ հառե
կենաց, նոյն իսկ ճշտուած պարագայի մը
վրայ, երբ հիւանդին նպատեամբ տեսակ մը
անտարբերութիւն ունի, ընտանիքը մտիկ
չընէր իրին, այլ տոքերը գտնին կը զարնէ:
Ինչովը՝ յովանալու համ շեղումներու
մէջ նետուելու վրայ չէ բնաւ. խօսքս
մտածումի ուղղութեան մը մասին է՝ որ
ինքնիրենը պիտի գտնէ իր ձեռքը: Շատ
ազգու է ասիկա: Ունկնդիրները այդպէս
քիչ քիչ կը տաքանան Վերջուորութեանը,
այլեւս սերիշ բան չի փոր ընել, եթէ ոչ
ուսմանից և վճարական դործնել ձեռք բեր-
ուած յոգեւոր: Բայց ինքզինքը այդ վայր-
կեանին համար վերապահելը՝ իր անկարո-
ղութիւնը պատրաստել է:

Քի մի բանս լու ընդլայնումը այն է որ
ազգէ կը տեսնուի, որ ազգէ կը տրամախոհէ
տեսնուածին վրայ՝ ճշմարիտ սկզբունք-
ներու, իրենց իսկական և անմիջական
սկզբունքներուն ներգործութեանը տակ, և
որ՝ ասով՝ կը տաքցուի՝ հոգին և զայն կը

քաշէ կը տանի դէպի ինչ որ կը ցանկալ
տեսն համար. այսինքն դէպի իր բարին և
փրկութիւնը:

III. ՀԱՍԱՐԱԿ ՏԵՂԻՔՆԵՐԸ

Ստեղծարարական ընդլայնումին ու նաև
վայելչաբանութեան միջոցներէն միշտ ինչ-
պէս աւելի առաջ ևս յօրինումին — վասն
զի, քի արդէն, մեր զոնազան նկատողու-
թիւններուն միջև ջրարդիւ փակոց չկայ —
է այն՝ որ կը կոչուի Հասարակ անգիք:
այսինքն ընդհանուր ծանոթողները, իր-
րուն գլխաւոր կերպարանները, զոր կարելի
է մէջ բերել և զոր կարելի է գործածել
ատենարանին հանդիպած այնքան զանա-
կան պարագաներուն մէջ:

Այս վերագրական շրջանակները՝ հառը
մեքենայութիւն հրաւիրելու համար չէ որ
միտք կը բերուին. արտառոց բան մը պիտի
ըլլա՞ր՝ իրեւ սեւեռու կէտերու՝ յարելը
անոնց: Յուշարուեստական միջոց մըն են
լոկ անոնք, և ոչ աւելի: Կարելի է գտնուի
գործածել այնպէս, ինչպէս անուր մը զբա-
նելու համար կը գործածուի յարաբնական
ցանկը: Ամեն պարագայի մէջ, գտնուի եր-
բեմի երբեմն աչքի առջև ունենալը օգտա-
կար վերլուծում մըն է, միտքին համար գիւ-
տի խթան մը. ինչպէս կ'ըսէինք ընդհանուր
առմամբ հետաքրքրական արուեստին համար:

Կան բոլորովին ընդհանուր հասարակ
տեղիքներ, և աւելի մասնաւորներ: Ընդ-
հանրապէս, ամէն բանի մէջ կարելի է նը-
կատել սեռն ու սեռայլը, պատմութեան
արդիւնները, և տեսական ու պատահական
մասերը և ստորոգծները, յարաբերութիւն-
ները և նմանութիւնները, հակադրութիւն-
ները և ներհակները:

Մասնաւորապէս, բայց այս յիշուած-
ներէն՝ որոնք ուշադրութիւն կ'ըլլուի միշտ
պէտք պիտի ըլլայ մտադրութիւն գործնել
պարագաներու ալ. ու ասիկա կարեւոր է
շատ: Ըստ Լոնտէնի, ընդլայնումի մը մէջ
մտցուելիք պարագաներու ընտրութիւնը,
անոնց խմբումը և շահագործումը՝ բաղձա-
ցուած նպատակի մը համար, պէնթաթո-
սութեան մեծ գաղտնիքներէն մին է: Պայ-
մանը՝ ասն է որ անոնք քաղաքին իրակա-
նէն, կեանքէն, նիւթին ընդերքէն, և չըլ-
լաք բնաւ այն տարածում պարագաներէն,
որոնք քոց կը գիտարան և որոնք կարելի
է քոչ ընել ամէն նպատակի համար:

Նկատելի զիսաւոր պարագաներն են անձի, իրողութեան, անդի, մասմանի, շարժառիթի, կերպի, միշոյի պարագաները։ Իսկ այս երբորէն իւրաքանչիւրը, մանաւանդ անձը, քնակաւորէն առիթ կուտայ ստորաբաժանուի։ Պիտի վեր առնուի զգրօրինակ անունը, ծնունդը, ազգականութիւնը, ժաւակականութիւնը, գոտարակութիւնը, հարստութիւնը, դուրսիւնը, սովորութիւնները, օտարանքը, հակումները, սեւերը։ Ներքողականի մը կամ ամբաստանութեան մը ատեն յայտնի է թէ որքան կարեւոր են ստուգը։ Ու ամէն պարագայի մէջ կարելի է աւելցնել օրինակներուն և վկայութիւններուն նկատաւորութիւնը։

Ենթադրենք թէ կ'ուզուի քարոզներու շարք մը ընել ազօթքին վրայ։ Շուտ մը պիտի ժողովես ամբողջ նիւթքի՝ յիշելով թէ ազօթքը կը պատկանի կրօնական առաքանութեան (սեռ), թէ անիկա հոգիին առկաւորած վերադուծ մըն է (սեւակ), թէ անիկա՝ գերբնականօրէն՝ մէկ արդիւնքն է շնորհաց, և՛ մարդկայնօրէն՝ մեր փափաքներուն, մեր պէտքերուն, մեր վատնքներուն, մեր մշտակայ ցումներուն և աստուածային խոստումներուն մասին մեր ունեցած վստահութեան (պահանգ), թէ անիկ՝ յառաջ կուգայ շնորհաց և փառքի աւուծ մը, մեր յանցանքներուն ջնջումը, մեր իշխանութեան իրազարմումը՝ համաձայն նախախնայմութեան (արդիւնք), թէ անիկա մտաւոր է կամ բանաւոր, առանձնական կամ հրապարակային, ազատ կամ ծրարական (մտաւոր), թէ անոր քնական ստորոգելներն են հաւատքի ոգին, վստահութիւնը, միտքին ուշադրութիւնը, սիրտին ջանադրութիւնը (սեւական ստորոգելներ), թէ անիկա կրնայ մէկին կամ միւսին քով, իրեն համար օգտագործել մասնաւոր միջոցներ և զգեցողականութեան ձեւեր (պատկանակում ստորոգելներ), թէ անիկա ազգական է սուրբ կենքին, երկնային բաներու փափաքին, անցաւոր բաներու արհամարհանքին, աստուածային սիրոյ և ընկերին սիրոյ հետ։ Թէ սիրոյ կարգի ունի բարեպաշտական ընթերցումին, խոկումին և ազօթապատկանութեան հետ, որոնք նոյն իսկ անոր ձեւն են (յարաբերութիւն), թէ անիկա հակառակ է մատուցում և մատուցող բաներուն մտապտման, գաղջութեան և անտարբերութեան (նակադրութիւն)։ Ասիկա՝ յընդհանուրն։

Իսկ եթէ խնդիրը մասնաւոր վիճակի մը, կամ որոշ անձի մը — կրօնաւորի մը կամ անցեալի սուրբ անձի մը վերաբերած ազօթ-

քի մասին է, պէտք պիտի ըլլայ ի նկատի ունենալ անձին մասնաւորութիւնները և ազօթքին՝ ասոր վերաբերելի ձեւերը. այս ամբողջը Ու. Կիրքէն, ծխարանէն, սուրբերու առանձնեան և այլն քաղուած օրինակներով և պատկանելով ուսուցած։

Կարելի է դիտել տալ նաեւ թէ պերճախոսութեան բարձրագոյն հնարքներէն մին կը գտնուի ներդաշնակ կցորդումին մէջ մասնաւորին ընդհանրականին, զորս իրարու առջև կը բերեն՝ զուգընթացաբար երթալու համար նպատակին։ Այս կէտը կը գործածէ Պոսիէ՝ իր Իմպրեսականներուն մէջ, որոնք չի են այնքան մեծ մտածումներով ու նոյն ատեն իր գիւցազներուն անձնական ձեւը կ'ենթադրական և հոգեբանական ճշգրտումներով։ Այս կերպով կարելի է ներկայացնել գաշտանկար մը, ուշադրաւ կէտ մը, խումբ մը, թուական մը, մերթմանաւոր և մերթ ընդհանուր վիճերով, որոնք գիրաւ կը բռնեն և կ'ընդլայնեն ներկայը՝ զայն ճշգրտելով հանգիստ։

Ահմէրէն է թէ հասարակ սեզիքներուն օգտագործումը, յորինուածական ըլլալ թէ քննողական, կենթադրելի իր նիւթին կատարեալ ծանօթութիւնը, առանց որուն՝ շրջանակները պարագայ կը մնան կամ ալլանք զականթիւններով լեցուն։ Սա քաղաքցի գիտողութիւնն ալ աւելցնենք որ, քրիստոնէական խօսքը, զենկիւրի միշտ քարիին տանելու և չարէն զորս քաշելու նկարաւորը ունենալուն համար, օգտակար է որ աշքի առջև ունենայ երկուքին ալ հասարակ սեզիքները։

Բարին՝ ըստ ինքեան՝ ցանկալի, օգտակար կամ ամբարժելի է։ Նախ, կամ պարզապէս փափաքելի է, կամ գովելի, կամ փառաւոր, երկրորդ, կամ իսկապէս օգտակար է, կամ հաւիտաւոր կամ տնտեսական, երրորդ, հանձնի, հանձնալի, զգուշ, հեռ։

Ընդհանրապէս, չարը պարզապէս գեթ պիտի ըլլայ, կամ սոքայի, կամ զաղորդ, պիտի ըլլայ վնասակար, վնասաւոր, ունայի, օղակալու. զայն պիտի յայտարարէին՝ թաւոր, ցաւառիթ, ընկճող, զմեայ, զգուշի։ . . . ու տեղողական տեսակետով, պիտի գատորշենք տակաւին տեսական կամ տնցաւոր, ապառով կամ ցնդական բարեքներ և չարքներ։

Այս ամէնը ահուշող կայ բոլոր միտքներուն մէջ. խորհրդաւոր բաներ չեն, բայց միշտ իրենց վրայ չի խորհուրդ. ու երբեք երբեք անոնց վերաբերում օգտակար է։

ՍԵՐԹԻԼԼԵԹ

ԹԱՂԻ. Թ. Ե. Գ.